

NIEMCY I POLSKA – notatka nt. uwarunkowań społecznych

- Liczba ludności Niemiec była w 2015 roku ponad dwukrotnie wyższa niż ludności Polski i wyniosła blisko 81 mln osób wobec odpowiednio niespełna 39 mln osób.
- Prognozy Narodów Zjednoczonych wskazują, że do 2050 roku liczba mieszkańców Niemiec obniży się do 74,5 mln osób, podczas gdy w Polsce zmniejszy się do 33,1 mln osób. Szybszy będzie spadek populacji Polaków (o 14,2% pomiędzy 2015 a 2050 rokiem) niż populacji Niemców (obniżenie o 7,7% w tym okresie).
- Społeczeństwo niemieckie jest generalnie starsze niż polskie. W 2015 roku mediana wieku populacji Niemiec wyniosła nieco ponad 46 lat wobec blisko 40 lat w Polsce.
- W strukturze ludności Niemiec mniejszy niż w Polsce był udział dzieci do 14 roku życia oraz osób w wieku produkcyjnym.
- W obu omawianych krajach pogłębia się proces starzenia się społeczeństwa, który będzie silniejszy w Polsce niż w Niemczech (pomiędzy 2015 a 2050 rokiem udział osób w wieku 65+ zwiększy się o 15,8 punktu procentowego wobec odpowiednio 11,1 punktu procentowego).
- Czynnikiem częściowo hamującym tempo starzenia się społeczeństwa jest znaczny napływ emigrantów do Niemiec (w tym uchodźcy) i do Polski (zwłaszcza Ukraińcy), który spowoduje opóźnienie spadku liczby osób w wieku produkcyjnym w tych krajach szacunkowo o odpowiednio około 5 lat i około 3 lata.
- Praca emigrantów będzie dodatkowo czynnikiem ograniczającym tempo wzrostu płac i łagodzącym napięcia na rynku pracy w obu analizowanych państwach.
- W najbliższych latach planowane jest wprowadzenie dalszych działań reformujących rynek pracy w Niemczech, w warunkach starzenia się społeczeństwa oraz spadku liczby pracujących.
- Istotnym wyzwaniem dla polskiego rynku pracy będzie spadek liczby osób w wieku produkcyjnym wskutek odchodzenia na emeryturę licznych roczników powojennego wyżu demograficznego.
- Sukcesywnie zwiększa się liczba emigrantów z Polski przebywających w Niemczech (na pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy), która jest szacowana przez GUS na 655 tys. osób w 2015 roku, przy 6,7% wzrostu w skali roku.
- Skala emigracji z Niemiec do Polski (na pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy, według posiadanego obywatelstwa) jest znacznie niższa i oscyluje od 2007 roku w granicach 3,2-3,7 tys. osób.
- Stopniowo zmniejsza się liczba Polaków studiujących w Niemczech. W 2014 roku jedynie ponad 6,2 tys. Polaków studiowało w Niemczech i była to o 28,3% mniejsza grupa w skali roku.
- W 2015 roku ponad 1 tys. obywateli Niemiec studiowało w naszym kraju, o 21,4% więcej w skali roku. Jednak w dalszym ciągu zainteresowanie Niemców studiami w Polsce było kilkukrotnie mniejsze niż Polaków w Niemczech.

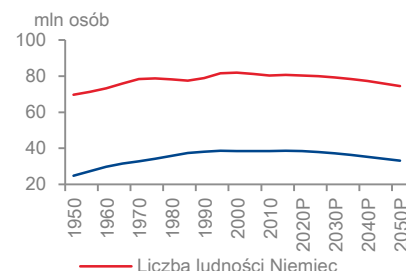
Liczba ludności Niemiec była w 2015 roku ponad dwukrotnie wyższa niż ludności Polski i wyniosła blisko 81 mln osób wobec odpowiednio niespełna 39 mln osób. Prognozy Narodów Zjednoczonych wskazują, że **do 2050 roku liczba mieszkańców Niemiec obniży się do 74,5 mln osób, podczas gdy w Polsce zmniejszy się do 33,1 mln osób. Szybszy będzie spadek populacji Polaków (o 14,2% pomiędzy 2015 a 2050 rokiem) niż populacji Niemców (odpowiednio o 7,7% w tym okresie).**

Społeczeństwo niemieckie jest generalnie starsze niż polskie. W 2015 roku mediana wieku populacji Niemiec wyniosła nieco ponad 46 lat wobec blisko 40 lat w Polsce.

W strukturze ludności Niemiec mniejszy niż w Polsce był udział dzieci do 14 roku życia (w 2015 roku niespełna 13% wobec blisko 15% w Polsce) oraz osób w wieku produkcyjnym (w 2015 roku prawie 66% i odpowiednio około 70% w Polsce).

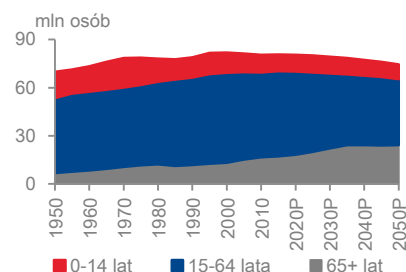
W obu omawianych krajach pogłębia się proces starzenia się społeczeństwa, co stanowi wzrastające obciążenie dla systemów zabezpieczenia społecznego. Według prognoz Narodów Zjednoczonych w Niemczech do 2030 roku udział osób w wieku 65+ w całej populacji zwiększy się do 28,0% z 21,2% w 2015 roku, a następnie do 2050 roku wzrośnie do 32,3%. **Zmiana sytuacji demograficznej w Polsce będzie jeszcze bardziej dynamiczna i wzrost udziału w społeczeństwie osób starszych będzie jeszcze większy – osiągając pomiędzy 2015 a 2050 rokiem 15,8 punktu procentowego wobec 11,1 punktu procentowego w Niemczech, zwłaszcza wskutek silniejszego spadku udziału osób w wieku produkcyjnym.** W rezultacie odsetek osób w wieku 65+ w Polsce w 2050 roku wyniesie 31,4% wobec odpowiednio 15,5% w 2015 roku.

Liczba ludności Niemiec i Polski

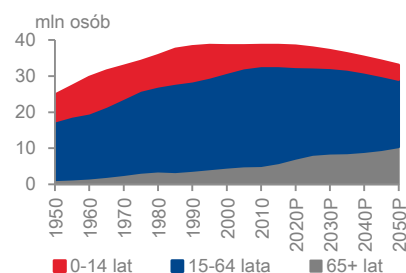
Źródło: Narody Zjednoczone, PKO Bank Polski.

Struktura demograficzna ludności Niemiec

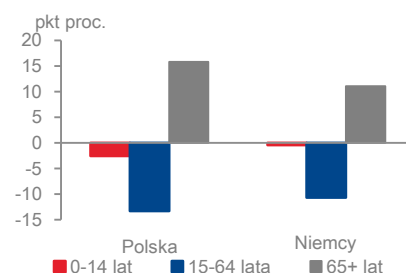
Źródło: Narody Zjednoczone, PKO Bank Polski.

Struktura demograficzna ludności Polski

Źródło: Narody Zjednoczone, PKO Bank Polski.

Zmiana struktury demograficznej ludności Polski i Niemiec 2050 vs. 2015

Źródło: Narody Zjednoczone, PKO Bank Polski.

NIEMCY I POLSKA – notatka nt. uwarunkowań społecznych

Prognozy Narodów Zjednoczonych zakładają **zwiększenie średniej długości trwania życia w 2050 roku wobec 2015 roku o ponad 5 lat do nieco powyżej 86 lat w Niemczech oraz o niespełna 6 lat do blisko 83 lat w Polsce.**

Czynnikiem częściowo hamującym tempo starzenia się społeczeństwa jest znaczny napływ emigrantów. W Niemczech szacunkowy stan migracji netto cudzoziemców, w tym uchodźców, osiągnął w 2016 roku około 750 tys. osób wobec nieco ponad 1,1 mln notowanych w 2015 roku. Do Polski napływ emigrantów (zwłaszcza z Ukrainy) jest również znaczący w ostatnich dwóch latach - w 2016 roku wydano ponad 1,3 mln oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi wobec niespełna 800 tys. w 2015 roku.

Przy założeniu, że utrzymałaby się skala napływu emigrantów oraz nastąpiłoby pełne wchłonięcie tego napływu przez rynki pracy Polski i Niemiec, spowoduje to opóźnienie spadku liczby osób w wieku produkcyjnym w tych krajach szacunkowo o odpowiednio około 5 lat i około 3 lata.

Praca emigrantów będzie dodatkowo czynnikiem ograniczającym tempo wzrostu płac i łagodzącym napięcia na rynku pracy – zwłaszcza w segmencie prac wymagających niższego poziomu kwalifikacji – na obu analizowanych rynkach.

Korzystna jest sytuacja na rynku pracy w Niemczech ze zharmonizowaną stopą bezrobocia pozostającą w trendzie spadkowym i oscylującą w granicach 4%. W najbliższych latach **planowane jest wprowadzenie dalszych działań reformujących rynek pracy w Niemczech** (zwiększenie aktywności zawodowej kobiet oraz osób starszych, czy poprawa integracji uchodźców) w warunkach starzenia się społeczeństwa oraz spadku liczby pracujących.

Stopa bezrobocia zharmonizowanego w Polsce stopniowo się obniża i utrzymuje się na niskim poziomie około 5,5%. **Istotnym wyzwaniem dla polskiego rynku pracy będzie spadek liczby osób w wieku produkcyjnym** wskutek odchodzenia na emeryturę licznych roczników powojennego wyżu demograficznego.

Sukcesywnie zwiększa się liczba emigrantów z Polski przebywających w Niemczech (na pobycie czasowym powyżej 3 miesięcy), **która jest szacowana przez GUS w 2015 roku na 655 tys. osób, przy 6,7% wzroście w skali roku.** Trend wzrostowy emigracji Polaków do Niemiec obserwowany jest od 2011 roku, kiedy nastąpiło pełne otwarcie niemieckiego rynku pracy dla pracowników z Polski.

Skala emigracji z Niemiec do Polski (na pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy, według posiadanego obywatelstwa) jest znacznie niższa i według danych GUS **oscyduje od 2007 roku w granicach 3,2-3,7 tys. osób.** Według szacunków GUS w 2015 roku 3,3 tys. Niemców emigrowało do Polski i było to o 10,1% mniej niż w poprzednim roku.

Stopniowo zmniejsza się liczba Polaków studiujących w Niemczech – podczas gdy w 2007 roku ponad 13 tys. studentów z Polski wybrało Niemcy, to **w 2014 roku jedynie ponad 6,2 tys. Polaków studiowało w Niemczech** i była to o 28,3% mniejsza populacja w skali roku.

Odrotna tendencja rozwojowa obserwowana jest w przypadku popularności studiów Niemców w Polsce, która zwiększa się z roku na rok. **W 2015 roku ponad 1 tys. obywateli Niemiec studiowało w naszym kraju, o 21,4% więcej w skali roku.** Jednak w dalszym ciągu zainteresowanie Niemców studiami w Polsce było kilkukrotnie mniejsze niż Polaków w Niemczech.

Opracowano na podstawie: apnews.com, destatis.de, GUS, iie.org, MFW, MRPIPS, Narody Zjednoczone, NBP, research-in-germany.org, student.lex.pl, tradingeconomics.com.

DEPARTAMENT STRATEGII I ANALIZ MIĘDZYNARODOWYCH

PKO Bank Polski S.A.

ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa

DSM@pkobp.pl

+48 22 521 69 97

Liczba Polaków przebywających w Niemczech

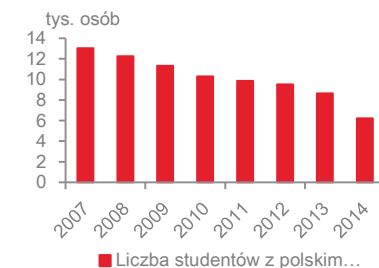
Źródło: GUS, PKO Bank Polski. Pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy.

Liczba Niemców przebywających w Polsce

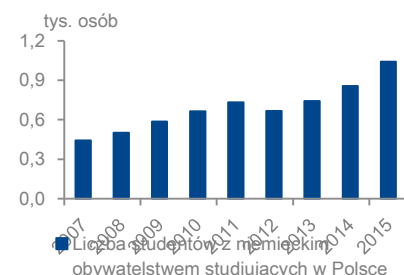
Źródło: GUS, PKO Bank Polski. Pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy.

Polscy studenci studiujący w Niemczech

Źródło: iie.org, research-in-germany.org, PKO Bank Polski.

Niemieccy studenci studiujący w Polsce

Źródło: GUS, PKO Bank Polski.